

2020. gada publiskais pārskats

Pamatinformācija

Tiesu administrācija (turpmāk – administrācija) ir tieslietu ministra padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas organizē un nodrošina rajonu (pilsētu) tiesu un apgabaltiesu administratīvo darbu.

Administrācija uzsāka darbu 2004. gada 5. janvārī un darbojas uz Ministru kabineta 2014. gada 30. septembra noteikumu Nr. 589 „Tiesu administrācijas nolikums” pamata. Administrācijas pamatfunkcijas un darbības pilnvarojums noteikts likumā „Par tiesu varu”, Zemesgrāmatu likumā, Tiesu izpildītāju likumā un citos likumos.

Administrācijas galvenās funkcijas ir organizēt un nodrošināt 6 apgabaltiesu un 11 rajonu (pilsētu) tiesu (t.sk. no 2021.gada Ekonomisko lietu tiesas) administratīvo darbu, nodrošināt iestādes pārziņā un turējumā esošo valsts informācijas sistēmu darbību un attīstību, kā arī nodrošināt Tiesu ekspertu padomes un Tiesu ekspertu reģistra darbību.

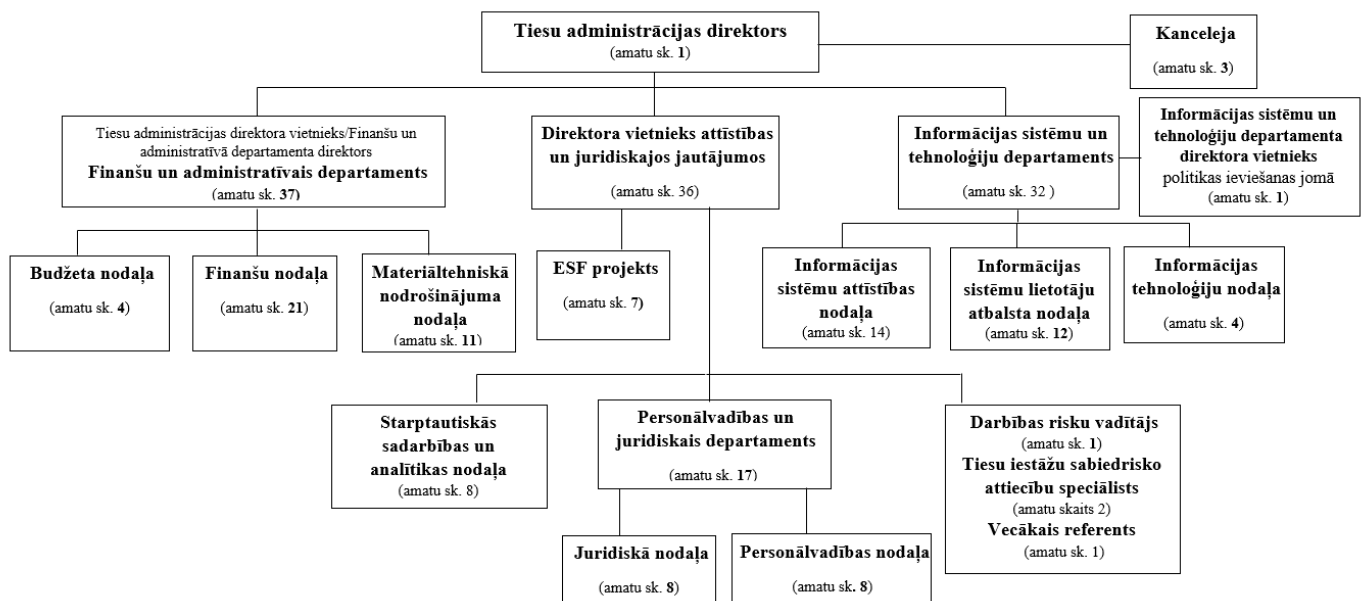
Administrācijas gada pārskats satur informāciju par administrācijas, tiesu un citu saistīto iestāžu darba rezultātiem 2020. gadā.

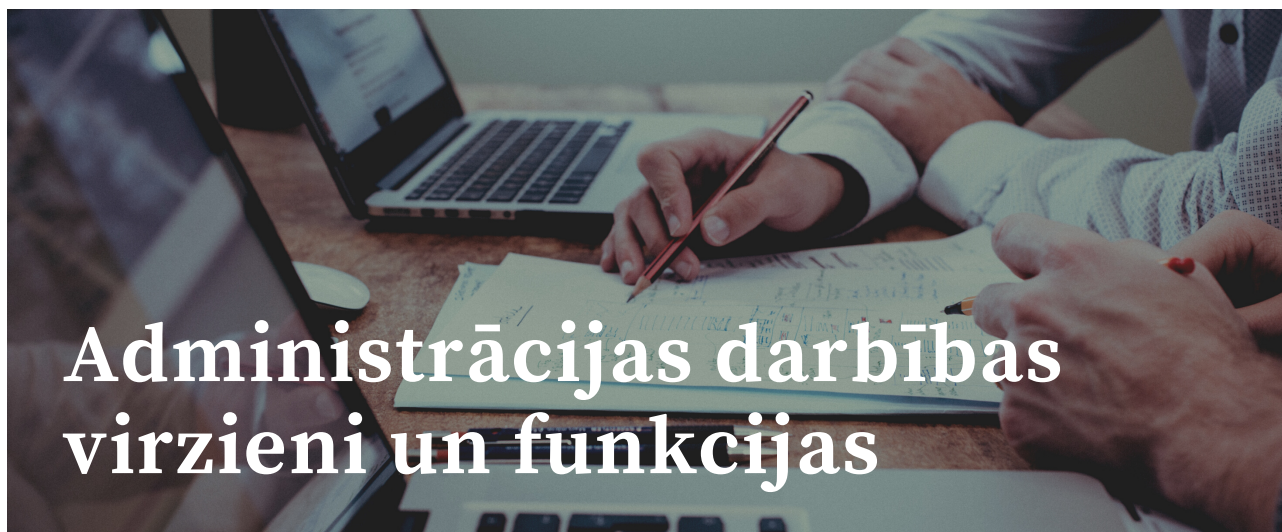

Administrācija nodrošina:

- personālvadību tiesās;
- tiesu budžeta un piešķirto finanšu līdzekļu plānošanu un uzraudzību;
- tiesu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju infrastruktūras uzturēšanu un attīstību;
- Vienotās datorizētās zemesgrāmatas (turpmāk – VVDZ), Tiesu informatīvās sistēmas (turpmāk – TIS), Izpildu lietu reģistra (turpmāk – ILR) un tā moduļa – elektronisko izsoļu vietnes (turpmāk – EIV), Elektroniskās maksātspējas sistēmas (turpmāk – EMUS) darbību;
- Tiesnešu ētikas komisijas, Tiesnešu disciplinārkolēģijas un Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas, Tiesu ekspertu padomes darbību, veido un uztur Tiesu ekspertu reģistru, kā arī īsteno projektus tiesu sistēmas attīstības jomā.

Tiesu administrācijas struktūra

Administrācijas darbības virzieni un funkcijas

Administrācija piedalās divu Tieslietu ministrijas īstenoto rīcībpolitiku – tiesu sistēmas politikas un nekustamo īpašumu tiesību politikas – ieviešanā, un tās darbības mērķis ir nodrošināt atbalstu tiesu iestāžu efektīvam darbam un attīstībai.

Atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam administrācija īsteno šādas pamatfunkcijas.

Budžets un finanses:

- plāno tiesu un administrācijas budžeta ieņēmumu resursus un izdevumus;
- sagatavo budžeta pieprasījuma projektu tiesu darba nodrošināšanai;
- rīkojas ar tiesu budžeta līdzekļiem un nodrošina finanšu uzskaiti;
- analizē tiesu ekonomiskos rādītājus.

Personālvadība:

- kārtot tiesnešu, tiesu darbinieku personāllietas;
- nodrošina tiesu personāla administrēšanu;
- sagatavo dokumentus un veic pasākumus, kas saistīti ar tiesnešu iecelšanu un apstiprināšanu amatā, kā arī viņu atstādināšanu, atbrīvošanu un atcelšanu no amata;
- sadarbojoties ar Latvijas Tiesnešu mācību centru, plāno un nodrošina tiesnešu, tiesu darbinieku apmācību;
- nodrošina tiesnešu amata kandidātu atlasī;
- sagatavo uzziņas par tiesnešu darbu;
- veic pārbaudi par tiesu darbinieku izdarītajiem darba disciplīnas pārkāpumiem.

Informācijas sistēmu un tehnoloģiju**nodrošinājums:**

- nodrošina VVDZ uzturēšanu, administrēšanu un attīstību;
- nodrošina VVDZ informācijas izplatīšanu;
- nodrošina TIS un datu izplatīšanas sistēmas uzturēšanu, administrēšanu un attīstību;
- nodrošina ILR, arī EIV uzturēšanu, administrēšanu un attīstību;
- nodrošina EMUS uzturēšanu un administrēšanu;
- apkopo tiesu darba statistiku un veic kvalitātes kontroli;
- tehniski organizē un sniedz atbalstu tiesām videokonferenču norisei;
- sadarbībā ar valsts akciju sabiedrību „Tiesu namu aģentūra” nodrošina tiesas ar informācijas un komunikāciju tehnoloģiju infrastruktūru.

Juridiskais atbalsts:

- sagatavo privāttiesisko līgumu projektus administrācijas un tiesu darbības nodrošināšanai;
- piedzen administrācijai parādus no fiziskām un juridiskām personām;
- pārstāv administrācijas intereses tiesā, prokuratūrā un citās valsts un pašvaldību iestādēs, kā arī attiecībās ar fiziskām un juridiskām personām;
- nodrošina publisko iepirkumu procedūru veikšanu, kā arī sagatavo un izskata tiesību aktu projektus;
- sniedz juridiska rakstura konsultācijas administrācijas, kā arī tiesu iestāžu nodarbinātajiem savas kompetences jomās.

Materiāltehniskais nodrošinājums:

- nodrošina tiesas ar precēm un pakalpojumiem;
- nodrošina tiesas ar darba telpām;
- atbild par darba aizsardzību un ugunsdrošību.

Projektu vadība un starptautiskā sadarbība:

- nodrošina administrācijas un tiesu sistēmas attīstības projektu pieteikumu dokumentu izstrādi un projektu īstenošanu;
- nodrošina sadarbību ar starptautiskajām tieslietu jomas institūcijām.

Citas funkcijas:

- nodrošina proaktīvu komunikāciju ar sabiedrību;
- aktualizē administrācijas, tiesu un zemesgrāmatu iekšējo portālu, administrācijas tīmekļa vietnes www.ta.gov.lv, tiesu portālu www.tiesas.lv, un manas.tiesas.lv, kā arī administrācijas *Twitter*, *facebook* kontus, @tiesuadm un @zemesgramata;
- sniedz tiesām atbalstu lingvistikas jomā.

Administrācijas paveiktais 2020. gadā

Stratēģiskie mērķi un to izpilde

Ar Ministru kabineta 2020. gada 12. marta rīkojumu Nr. 103 „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” tika izziņota ārkārtējā situācija visā Latvijas teritorijā, kas būtiski ietekmēja arī administrācijas darbību. Lai īstenotu normatīvajos aktos nostiprināto un ar epidemioloģisko drošību saistīto pienākumu izpildi, administrācija sniedza visu nepieciešamo atbalstu efektīvai un nepārtrauktai tiesu darbības nodrošināšanai arī ārkārtējās situācijas apstākļos.

2020. gads ienesa jaunas vēsmas gan ikdienas darba, gan tiesvedības procesu organizēšanā. Priekšplānā tika izvirzītas digitālās tehnoloģijas un to iespēju izmantošana. Administrācija veica nepieciešamos pasākumus, lai sniegtu visa veida atbalstu pārejai uz darba procesu attālinātā formā. Elektronisko pakalpojumu izmantošana pārskata periodā sasniedza līdz šim augstāko pieprasījumu skaitu.

Neskatoties uz sarežģīto pārejas posmu, sabiedrības vērtējums par tiesu darbu un tiesu darbinieku novērtējums par administrācijas sniegtajiem pakalpojumiem ir saglabājies 2019. gada līmenī.

Tiesu darba nodrošināšana ārkārtējās situācijas apstākļos

Veiktas tiesas telpu un apmeklētāju zonu apkopes un nodrošināti dažāda veida aizsarglīdzekļi, lai aizsargātu tiesu darbiniekus no tiešā kontakta ar tiesu apmeklētājiem.

Iegādāti papildu 530 portatīvie datori, lai nodrošinātu iespēju tiesnešiem un tiesu darbiniekiem darba funkciju izpildi veikt attālināti (iepirkums turpinās arī 2021. gadā).

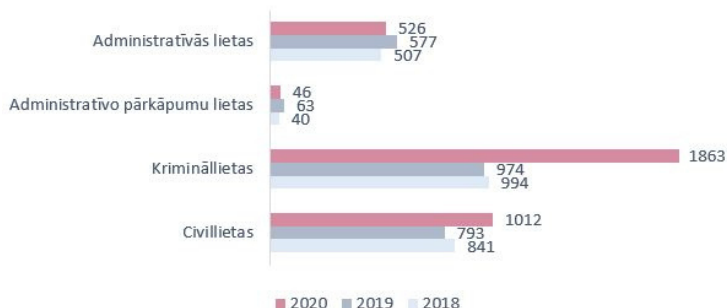
90% mācību notika attālinātā formātā.

Nodrošināta tiesas sēžu darbība attālinātā formātā tiešsaistes platformās.

Izstrādātas vadlīnijas attālinātam darbam ar *Microsoft Teams* platformu un veiktas tiesnešu un tiesu darbinieku apmācības.

Videokonferenču izmantošanas staistika

TIESU NOVĒRTĒJUMS PAR ADMINISTRĀCIJAS
SNIEGTAJEM PAKALPOJUMIEM

7,8

2020. gada (377 respondenti)
vērtējums skalā no 1 (vāji) līdz
10 (teicami)

7,9

2019. gada (322 respondenti)
vērtējums skalā no 1 (vāji) līdz
10 (teicami)

Ekonomisko lietu tiesas atklāšana

Egils Levits, Latvijas Valsts prezidents: „Tas, kas pašreiz varētu šķīst kā eksperimentāls projekts, nākotnē varētu kļūt par pašsaprotamību. Uzņēmējdarbības vide un sabiedrība kopumā sagaida tādas izmaiņas tiesu sistēmā, kas varētu nodrošināt ātrāku un efektīvāku tiesību aizsardzību. Laikā, kad sabiedrības tiesiskās attiecības kļūst arvien komplicētākas, ir atbalstāmi valsts centieni uzlabot tiesu sniegto pakalpojumu kvalitāti. Efektīvs un kvalitatīvs tiesas process ir stabila uzņēmējdarbību veicinošs faktors. Tas ir arī valsts starptautiskās reputācijas jautājums.”

2021. gada 31. martā tika atklāta specializētā Ekonomisko lietu tiesa (ELT).

Lai Ekonomisko lietu tiesa uzsāktu darbu likumā noteiktajā termiņā, administrācija

2020. gadā nodrošināja atlasīti desmit ELT tiesnešu amata vietām. Tiesnešu atlase noslēdzās 2021. gada sākumā.

Paralēli tiesnešu atlasei administrācija veica ELT darbinieku atlasīti uz 21 amata vietu. ELT darbinieku atlases komisijās bez administrācijas pārstāvjiem tika iesaistīti arī tiesneši, tiesu darbinieki un Tieslietu ministrijas pārstāvji.

Daļa Pārdaugavas tiesas telpu Mazajā Nometņu ielā 39, Rīgā, tika aprīkotas un pielāgotas tā, lai līdz tiesas atklāšanai tajās darbu varētu uzsākt ELT tiesneši un darbinieki.

Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas

- 2020. gadā ir uzsākta videokonferenču infrastruktūras attīstība, lai ar jauno tehnoloģiju palīdzību attālināti tiesas sēdēs varētu piedalīties gan procesa virzītāji policijā un prokuratūrā, gan lietas dalībnieki.
- Uzsākts darbs pie mākslīgā intelekta izmantošanas iespējas tiesu nolēmumu anonimizācijas procesā.
- Turpināta vedņa civiltiesisku strīdu risināšanā attīstība.
- Nodrošināta virtuālā asistenta attīstība (asistents pieejams www.izsoles.gov.lv, www.zemesgramata.lv).
- Ieviests e-zīmogs, lai operatīvi saņemtu izziņas un nodalījumu norakstus no www.zemesgramata.lv

Virtuālais
asistents Justs
sniedzis
atbildes uz
121 500*
ziņām

*līdz 18.05.2021.

E-lieta

2020. gadā turpinājās e-lietas programmas izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveides 1. posms, ko īsteno Tiesu administrācija kopā ar partneriem: Latvijas Republikas Prokuratūru, Ieslodzījuma vietu pārvaldi, Valsts probācijas dienestu, Tieslietu ministriju un Iekšlietu ministrijas Informācijas centru. E-lietas programmas minētais 1. posms sastāv no četriem atsevišķiem projektiem, kas vērsti uz iestādēs esošo darbības procesu automatizāciju un informācijas elektroniskas apmaiņas nodrošināšanu starp šo iestāžu informācijas sistēmām. Projektā ir paredzēts izveidot kopīgu e-lietas portālu, kurā nodrošinās tiesvedības datu pieejamību sabiedrībai un tiesvedībā iesaistītajām iestādēm.

Līdz ar Administratīvās atbildības likuma spēkā stāšanos 2020. gada 1. jūlijā tiesas administratīvo pārkāpumu lietās strādā Tiesu informatīvās sistēmas jaunajā tehnoloģiskajā platformā, kas izstrādāta e-lietas projekta programmas projektā „Tiesu informatīvā attīstība”. 2020. gada 20. oktobrī Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā pirmo reizi tika izskatīta administratīvā pārkāpuma e-lieta, kas tiesā ienākusi no Administratīvo pārkāpumu atbalsta informācijas sistēmas digitālā formātā.

Datu pieejamība

- Pārskata periodā uzsākts darbs pie rīka – tiesu portreta – ar mērķi nodrošināt tiesu priekšsēdētājiem aktīvu ikdienas tiesas darba stratēģisko vadību, monitorēt tiesas galveno darba rādītāju tendences.
- Jebkuram interesentam ir publiski pieejami statistikas dati par tiesu darbu Latvijā portālā dati.ta.gov.lv. Regulāri tiek attīstīts portālā pieejamo datu apjoms un to vizualizācija, lai nodrošinātu operatīvu un kvalitatīvu lēmumu pieņemšanu.
- Noorganizētas mācības Tiesu administrācijas un Tieslietu ministrijas pārstāvjiem ar mērķi pilnveidot zināšanas par statistikas datu apstrādi.
- Lai izstrādātu ziņojumu par tieslietu sistēmas novērtējumu par 2019. gadu, sagatavoti un iesniegti dati Eiropas Padomei.

Komunikācija ar sabiedrību

- Sabiedrība informēta par tiesu darba aktualitātēm ārkārtējās situācijas laikā (t. sk. nofilmēti tiesnešu sagatavoti video rullīši).
- Plašsaziņas līdzekļos sniegta skaidrojoša informācija par tiesvedības gaitu un tiesu nolēmumiem, īpaši t. s. „skaļajās lietās” („Zolitūdes lieta” plaša skaidrojoša kampaņa un preses konference; „Krāslavas lieta”, „Lemberga lieta”).
- Aktualizēta Tiesu sistēmas komunikācijas rokasgrāmata.

Uzsākta kampaņa, kuras laikā tiesneši skaidro savas profesijas pozitīvos aspektus

*" Vispievilcīgākā un
vienlaikus grūtākā
lieta ir pieņemt
pareizo lēmumu."*

*Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas
priekšsēdētāja Adrija Buliņa*

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas priekšsēdētājas Adrijas Buliņas viedokļraksts sasniedzis visaugstāko skatījumu skaitu. Administrācijas Facebook kontā sasniegti 6416 skatījumi, 82 norādījuši, ka patīk saturs, 40 dalījušies ar saturu. Tīmekļa vietnē Twitter – 2045 skatījumi.

TIRGUS UN SABIEDRISKĀS DOMAS PĒTĪJUMU CENTRA LATVIJAS IEDZĪVOTĀJU APTAUJA „ATTIEKSME PRET TIESĀM UN SASKARSME AR TIESVEDĪBAS PROCESU”

Laika posmā no 07.08.2020. līdz 20.08.2020. veikta Latvijas iedzīvotāju aptauja par attieksmi pret tiesām un saskarsmi ar tiesvedības procesu, kuras laikā aptaujāti 1036 respondenti vecuma grupā no 15 līdz 74 gadiem.

Aptauja veikta visos Latvijas reģionos.

(Pilnu aptaujas analīzi var apskatīt administrācijas tīmekļa vietnes www.ta.gov.lv sadaļā „Pētījumi”.)

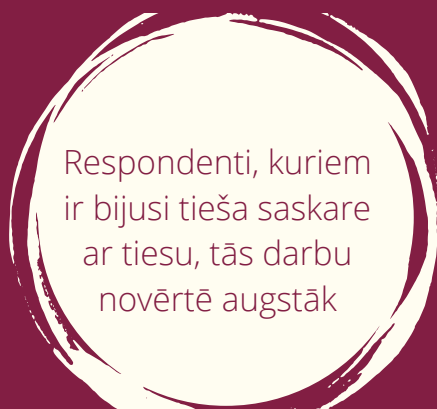
UZTICĒŠANĀS TIESĀM

34%

Saskaņā ar aptaujas datiem kopumā tiesām uzticas (atbildes „pilnībā uzticas” un „drīzāk uzticas”) 34% respondentu, tajā skaitā 4% norādīja, ka tiesām „pilnībā uzticas”. To, ka tiesām neuzticas (atbildes „pilnīgi neuzticas” un „drīzāk neuzticas”) atzina 47% respondentu, t. sk. atbildi „pilnīgi neuzticos” atzīmēja 19% pētījuma dalībnieku. 2016. un 2020. gada aptauju datu salīdzinājums liecina, ka iedzīvotāju uzticēšanās tiesām ir samazinājusies (2016. gads – 41%, 2020. gads – 34%). Jāatzīmē, ka, neskatoties uz tiesu ierobežoto darbību ārkārtējas situācijas apstākļos, 2020. gada tiesu darba novērtējums ir saglabājies 2019. gada līmenī, kad kopumā 34% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju norādīja, ka uzticas (atbildes „pilnībā uzticos” un „drīzāk uzticos”) tiesām (t. sk. atbildi „pilnībā uzticos” atzīmēja 3%). To, ka tiesām neuzticas (atbildes „pilnīgi neuzticos” un „drīzāk neuzticos”), atzina 49% respondentu (t. sk. atbildi „pilnīgi neuzticos” atzīmēja 21%).

TIESU APMEKLĒTĀJU APTAUJA

2019. gadā administrācija veica tiesu anketu pilotēšanu šādās tiesās: Rīgas rajona tiesā (Siguldā), Rīgas rajona tiesā (Jūrmalā), Rīgas rajona tiesā (Rīga), Rīgas apgabaltiesā (Brīvības bulvārī un Abrenes ielā), kā arī tiesu namā Ieriķu ielā 5 (kas skata zemesgrāmatu lietas).

APMIERINĀTĪBA AR TIESU DARBU

4,4

Kopējais apmeklētāju apmierinātības līmenis ar tiesu darbu ir bijis augsts: 86% no novērtētajiem tiesu darbu aspektiem saņēmuši vērtējumus 4 un 5.

Ņemot vērā pilotprojekta laikā veiktās aptaujas labos rezultātus, tika nolemts tiesu apmeklētāju viedokli apzināt, izmantojot elektroniskās anketas. Tāpēc aicinām ikvienu aizpildīt aptaujas anketu, sniedzot viedokli par tiesu piedāvāto pakalpojumu kvalitāti. Viedokļi un priekšlikumi ir nozīmīgi sniedzamo pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai.

Aptauja pieejama Latvijas tiesu portāla www.tiesas.lv sadaļā „Atsauksmes”.

Attīstības projekti un starptautiskā sadarbība

- Ieviesta Eiropas Komisijas (EK) izstrādātā elektronisko pierādījumu apmaiņas sistēma, nodrošinot pierādījumu elektronisku un drošu apmaiņu starp ES dalībvalstīm, EK projekta „E-pierādījumu platformas izstrāde” norises laikā. Projekta ieviešanas termiņš 01.09.2019.–30.11.2020.
- Sagatavota vienotā tiesu prakse par Eiropas Padomes pamatlēmumu 2008/909/TI un 2008/947/TI ieviešanu nacionālajos tiesību aktos un to praktisku piemērošanu, noorganizēti reģionālie semināri tiesnešiem un tiesu darbiniekiem Latvijā, Lietuvā un Horvātijā EK projekta „Tiesiskās sadarbības attīstība krimināllietās” ietvaros. Projekta ieviešanas termiņš 01.04.2019.–31.03.2021.
- Īstenoti tīmekļsemināri ar Ukrainas Augstākās tiesas un Tiesu administrācijas pārstāvjiem par tiesu iestāžu darba organizāciju ārkārtējās situācijas apstākļos, e-risinājumu pielietošanu tiesu darbā un procesu pārvaldē Ukrainā pandēmijas laikā Ārlietu ministrijas granta projektā „E-risinājumu pielietošana tiesas darba un procesu pārvaldē Ukrainā COVID-19 krīzes laikā”. Projekta ieviešanas termiņš 09.07.2020.–14.12.2020.
- Uzsākta EK projekta „Dalībvalstu zemesgrāmatu starpsavienojuma platformas savienojums 2 – centrālās zemesgrāmatu savienojuma (LRI) platformas izstrāde papildu dalībvalstīm” īstenošana, kura mērķis ir izveidot standartizētu savienojumu starp dažādām ES zemesgrāmatu informācijas sistēmām. Projekta ieviešanas termiņš 01.03.2020.–31.10.2021.
- Uzsākta EK projekta „Atrast tiesu izpildītāju III” īstenošana, kura mērķis ir pilnveidot „Atrast tiesu izpildītāju” (*Find a Bailiff* „FAB”) direktoriju, padarīt to draudzīgāku lietotājam, veicināt izpratni par to, kā arī atvieglot tā integrāciju Eiropas e-tiesiskuma portālā un Eiropas Tiesu datubāzē. Projekta ieviešanas termiņš 01.03.2020.–28.02.2022.
- Līdzdarbojamies Eiropas zemesgrāmatu asociācijā (European Land Registry Association (ELRA)), lai īstenotu IMLOA III projekta ieviešanu. Projekta mērķis ir izveidot publiski pieejamu platformu, kurā būtu vienkopus pieejama informācija par ELRA dalībvalstu dažādo pieeju īpašuma tiesību jautājumos un nacionālajās zemesgrāmatu sistēmās pieejamo informāciju
- Tiek īstenots projekts "Dalībvalstu zemesgrāmatu starpsavienojuma platformas savienojums 2 - centrālās zemesgrāmatu savienojuma (LRI) platformas izstrāde papildu dalībvalstīm". Projekta LR II ietvaros tiks izveidots standartizēts savienojums starp dažādām ES zemesgrāmatu informācijas sistēmām
- Līdzdarbojamies Tieslietu ministrijas un Eiropas Padomes Komisijas Tiesu efektivitātei (CEPEJ) sadarbības projektā "Pieejas tiesiskumam stiprināšana Latvijā, veicinot mediācijas un valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pakalpojumus, kā arī atbalstot tiesu politikas attīstību un paaugstinot tiesas vadības kvalitāti"

Eiropas sociālā fonda projekts „Justīcija attīstībai”

2020. gadā apmācītas 3516 personas.

2020. gadā mācības notikušas šādās jomās:

- Tiesu un tiesībaizsargājošo iestāžu laba pārvaldība;
- Alternatīvie strīdu risināšanas veidi (mediācijas un šķīrējtiesu jautājumi);
- Tiesu ekspertīze un tās veikšana;
- Komunikācijas un saskarsmes prasmes;
- IKT efektīvas izmantošanas prasmju mācības;
- Saturiskās juridiskās mācības, izmantojot tiesu prakses apkopojumus;
- Juridiskās angļu valodas mācības.

Tajā skaitā sadarbībā ar Eiropas Tiesību akadēmiju Latvijas tiesu un tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku augsta līmeņa mācībās 2020. gadā apmācītas 594 personas par šādām tēmām:

- Virtuālie aktīvi: kriptovalūtas, monētas un tokeni;
- Finanšu noziegumu lietu izmeklēšana un izskatīšana ES;
- Ievads par Eiropas nodokļu tiesībām, pievēršot īpašu uzmanību pievienotās vērtības nodoklim (PVN);
- ES Pamattiesību hartas piemērošana;
- Pārrobežu mantojums ES / Pārrobežu mantošana ES;
- Nevainīguma prezumpcija un tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā kriminālprocesā;
- Pārrobežu sadarbība civillietās: ES regulējums par civilprocesu;
- Ievads digitālajā tiesu ekspertīzē;
- Jauni noziedzības izaicinājumi finanšu tirgū. Praktiski izmeklēšanas rīki, analizējot darījumus, kuros iesaistīti kripto aktīvi;
- *NE BIS IN IDEM* kā ES tiesību vispārējais princips.

Mācībās, konferencēs,
semināros un ārvalstu
pieredzēs projektā līdz
2020. gada beigām
apmācītas
13 420
personas

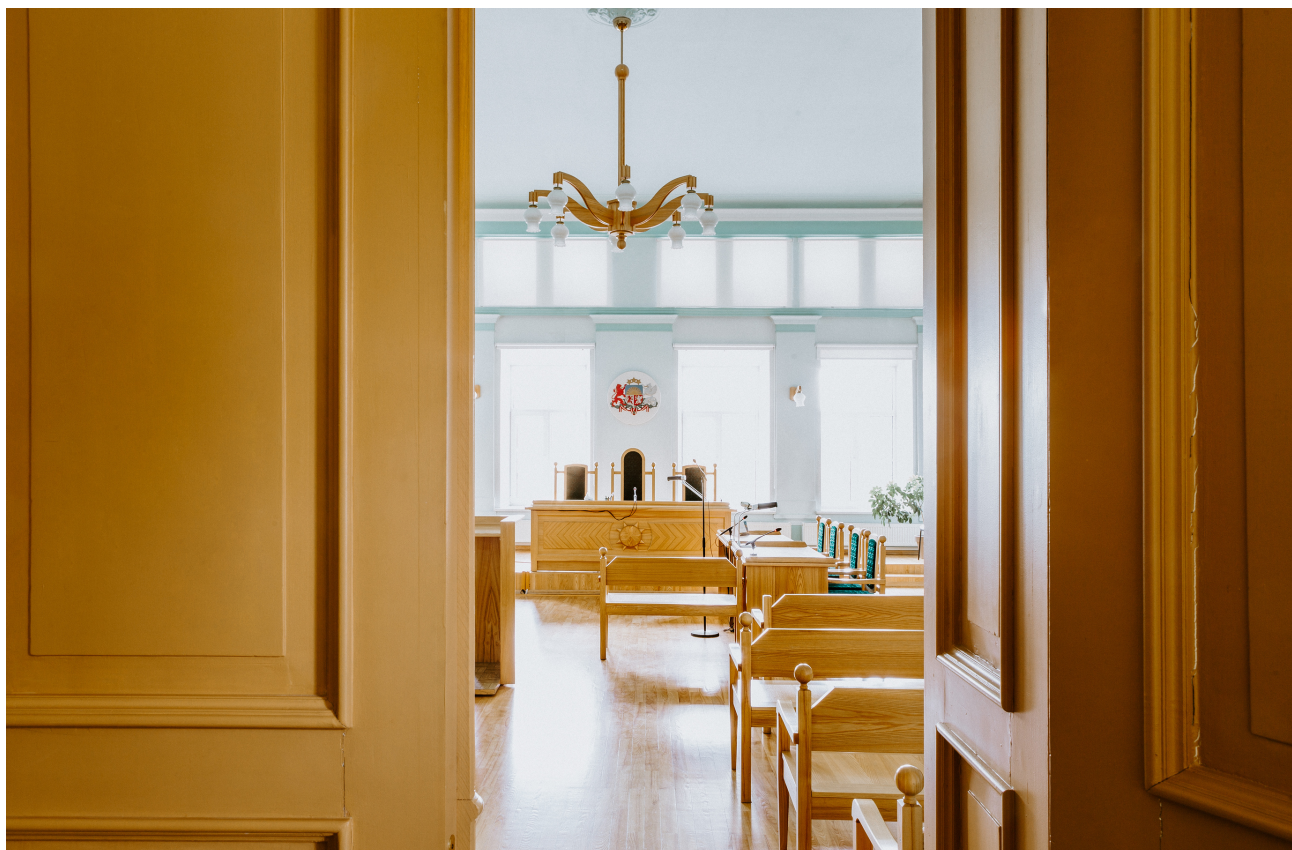
Līdz šim projektā ir
novadītas

37

konferences

2020. gadā norisinājās četras konferences:

- Baltijas valstu seminārs (apskatītas divas tēmas: tiesu darbs pēc Covid-19 pandēmijas; tiesu darba noslodzes jautājumi: metodoloģija, mērķi, rezultāti un gūtā pieredze);
- Tiesu priekšsēdētāju sanāksme;
- Tiesas loma ekonomikas attīstībā;
- Paneldiskusija „Efektīva finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšana”.

Tiesu efektivitātes stiprināšana

Pārskata periodā administrācijā ir izstrādāts un uzsākts darbs pie rīcības plāna „Tiesu efektivitātes stiprināšana, pilnveidojot tiesu administrēšanas metodes Latvijā” (turpmāk – rīcības plāns). Rīcības plāns sagatavots, definējot administrācijas un tiesu sistēmas prioritātes, lai, izmantojot tiesu administrēšanas metodes:

- ilgtermiņā novērstu nevienmērīgu noslodzi Latvijas tiesās;
- stiprinātu tiesu sistēmas reaģēšanas spējas uz noslodzes izmaiņām;
- lemtu par nepieciešamajiem cilvēkresursiem;
- sagatavotu informāciju lēmumu pieņemšanai attiecībā uz izmaiņām tiesu sistēmas politikā;

- nodrošinātu tiesu priekšsēdētājus, tiesnešus, tiesu politikas veidotājus ar vienkārši izmantojamiem rīkiem tiesu noslodzes uzraudzībai.

2020. gadā paveiktais:

- administrācija prezentēja Tieslietu padomei izstrādāto rīcības plānu;
- turpinājās darbs pie lietu sarežģītības metodikas izstrādes;
- CEPEJ projekta pilottiesās (Rīgas apgabaltiesa un Zemgales rajona tiesa) veikta anketēšana – tiesu sistēmas un tiesu kvalitātes veicināšana Latvijā un darba laika organizēšanas un noslodzes novērtējums Latvijas tiesās.

Materiāltehniskais nodrošinājums

- Atklāta pārbūvētā Kurzemes rajona tiesa Ventspilī, nodrošinot iespēju sadalīt tiesas telpas publiskajā un slēgtajā zonā, kā arī izveidot konvoja telpas.
- Vidzemes rajona tiesas bijušās zemesgrāmatu nodaļas Gulbenē un Valmierā pārvietotas uz jaunām telpām.
- Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas vajadzībām veikti telpu remontdarbi un to paplašināšana.

Lingvistikas joma

- Uzākta sadarbība ar tiesnešiem latviešu literārās valodas normu piemērošanā tiesu nolēmumos.
- Sniegtas konsultācijas par latviešu literārās valodas normu izmantošanu tiesās un Tiesu administrācijā strādājošajiem.
- Noorganizētas mācības Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas sēžu sekretāriem un Kancelejas darbiniekiem.
- Sagatavota informācija par e-vidē pieejamajiem resursiem par latviešu valodu.
- Izstrādāta rokasgrāmata „Latviešu valoda tiesu nolēmumos”.

Citu atbalsta funkciju nodrošināšana

- **Tieslietu padome un Tiesnešu pašpārvaldes institūcijas**

Nodrošinātas Tieslietu padomes, Tiesnešu ētikas komisijas, Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekļu elektroniskās vēlēšanas. Pirmo reizi notika Tieslietu padomes locekļu kandidātu koncepciju uzskatīšana un jautājumu uzdošana tiešsaistē. Administrācija nodrošina Tiesnešu ētikas komisijas, Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas un Tiesnešu disciplinārkolēģijas sekretariāta funkcijas.

- **Tiesu ekspertu padome**

Uzturēts Tiesu ekspertu reģistrs un nodrošināta 32 Tiesu ekspertu padomes sēžu norise.

- **Elektroniskās maksātnespējas uzskaites sistēma (EMUS)**

Ņemot vērā sistēmas pārziņa Maksātnespējas kontroles dienesta (MKD) definētos pasākumus par EMUS uzturēšanu, administrācija ir nodrošinājusi dažādu funkcionalitāšu ieviešanu, kas EMUS lietošanu padara lietotājam ērtāku un vienkāršāku (piemēram, atgādinājumu izsūtīšana);

- pilnveidots kreditoru prasījumu un darbinieku prasījumu apstrādes un izmantošanas process;
- pilnveidoti esošo datu apmaiņu procesi un izveidoti jauni saslēgumi ar citām informācijas sistēmām, kā, piemēram, tiešsaistes datu apmaiņa ar Valsts akciju sabiedrības „Ceļu satiksmes drošības direkcija” pārziņā esošo transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistru;
- uzlaboti tiešsaistes informācijas apmaiņas procesi ar TIS un Maksātnespējas reģistru, lai uzlabotu datu apjomu un kvalitāti sistēmā.

Izmantojot biznesa inteliģences rīka *MicroStrategy* platformu, pilnveidotas iespējas par EMUS uzkrātajiem datiem veidot dažāda veida analītiskus pārskatus, kuri sniedz iespēju ērti analizēt gan MKD darbības rādītājus, gan citus rādītājus, piemēram, par vidējo maksātnespējas procesa ilgumu, kreditoru prasījumu atgūšanas rādītājus, maksātnespējas procesa izmaksas.

- **E-izsoļu vietne (EIV)**

Ar 2020. gadu tiek nodrošināta pakāpeniski pašvaldību rīkoto izsoļu organizēšana EIV (noslēgti līgumi ar 51 pašvaldību). Pilnveidota autentificēšanās iespēja izsoļu vietnē (e-paraksta nodrošinātie rīki, kas ļauj autentificēties neatkarīgi no latvija.lv darbības).

- **Atbalsta funkciju centralizācija**

Atbalsta funkciju centralizācija ir veids, kā iestādes var nodrošināt resursu ekonomiju un to lietderīgāku izmantošanu, pilnveidot atbalsta funkciju sniegšanu, plānot cilvēkresursu attīstību un celt iestādes prestižu[1]. Ņemot vērā uzkrāto pieredzi un pieejamos resursus, administrācija ir uzsākusi citu Tieslietu resora iestāžu atsevišķu administratīvā darba funkciju realizāciju. No 2021. gada tiek uzsākta Valsts probācijas dienesta grāmatvedības uzskaitē.

Finanšu resursi un darbības rādītāji

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2020. gadā

Valsts pamatfunkciju īstenošana

Kopā valsts pamatfunkciju īstenošanai izlietoti 70 054,6 tūkstoši *euro*, kas ir par 4 844,8 tūkstošiem *euro* vairāk nekā 2019. gada 12 mēnešos un par 8,1 tūkstoti *euro* mazāk nekā 2020. gadā tika plānots.

Apakšprogramma 03.01.00 „Tiesu administrēšana”

Apakšprogrammas mērķis:

Nodrošināt tiesu iestāžu attīstību atbilstoši mūsdienu tehnoloģiskajām iespējām, veicināt tiesas pieejamību sabiedrībai, stiprināt tiesu iestāžu kapacitāti un paaugstināt to darba efektivitāti.

Galvenās aktivitātes:

- 1) tiesu iestāžu modernizēšana un e-pakalpojumu attīstīšana;
- 2) Tiesu informatīvās sistēmas, Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas, Izpildu lietu reģistra un Elektroniskās maksātnespējas uzskaites sistēmas attīstīšana;
- 3) tiesu iestāžu cilvēkresursu kapacitātes un materiāltehniskās bāzes stiprināšana;
- 4) atbalsta sniegšana efektīvam tiesu iestāžu ikdienas darbam.

Izdevumu izpilde pārskata periodā un izmaiņas, salīdzinot ar iepriekšējā gada pārskata perioda izpildi: Pārskata periodā ir izlietoti 4 482,4 tūkstoši *euro*, kas ir par 300 tūkstošiem *euro* vairāk nekā 2019. gada 12 mēnešos un par 8 tūkstošiem *euro* mazāk, nekā 2020.gadā plānots.

Izdevumu palielinājums salīdzinājumā pret 2019.gadu saistīts ar Eiropas Sociālā fonda projekta “Justīcija attīstībai” ietvaros veikto kapitālieguldījumu uzturēšanu kā arī Elektroniskās maksātnespējas uzskaites sistēmas un Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas pilnveidošanas un uzlabošanas pasākumiem.

Apakšprogramma 03.02.00 „Apgabaltiesas un rajonu (pilsētu) tiesas”

Apakšprogrammas mērķis:

Taisnīgs, efektīvs (ātrs) un objektīvs tiesas process.

Galvenās aktivitātes:

- 1) tiesas lietas iztiesāšana likumā noteiktajā procesuālajā kārtībā;
- 2) darījumu reģistrācija zemesgrāmatā.

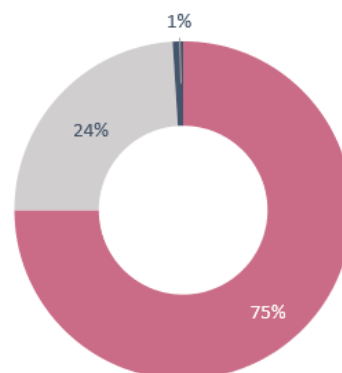
Izdevumu izpilde pārskata periodā un izmaiņas, salīdzinot ar iepriekšējā gada pārskata perioda izpildi:
Pārskata periodā izlietoti 65 572,2 tūkstoši *euro*, kas ir par 4544,6 tūkstošiem *euro* vairāk nekā 2019. gada 12 mēnešos un par 139 *euro* mazāk, nekā 2020. gadā plānots.

Izdevumu palielinājums salīdzinājumā pret 2019. gadu saistīts ar:

- tiesnešu un tiesu darbinieku mēnešalgu paaugstināšanu – tiesneša mēnešalga atkarībā no tiesu instances un ieņemamā amata pieauga par 147 līdz 198,45 euro, bet tiesu darbiniekiem mēnešalga palielināta par vidēji 111 euro;
- finansējuma palielinājumu telpu nomas izdevumu segšanai Zemgales rajona tiesai Tukumā, Kurzemes rajona tiesai Ventspilī, Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesai, Vidzemes rajona tiesai un Vidzemes apgabaltiesai Madonā;
- papildu izdevumiem drošības sistēmu uzturēšanai;
- videokonferenču iekārtu iegādi Ekonomisko lietu tiesai;
- izdevumu pieaugumu par pasta pakalpojumiem saistībā ar pasta tarifu pieaugumu.

Izdevumi (EUR)

2020	65 572 206
2019	61 027 599
2018	56 776 434
2017	52 465 187

■ Atlīdzība ■ Preces un pakalpojumi ■ Kapitālie izdevumi

Budžeta izpildes rādītāji budžeta programmā „Tiesu sistēma” (eiro)

Apakšprogramma: 03.01.00 Tiesu administrēšana

Budžeta klasifikācijas kodi, nosaukumi	2019. gada izpilde	2020. gads				2020. gada izpildes izmaiņas pret 2019. gadu	2020. gada izpildes izmaiņas pret 2019. gadu (%)
		Gada plāns	Gada izpilde	Plāna un izpildes starpība	Plāna un izpildes starpība (%)		
Resursi izdevumu segšanai	4 184 902	4 490 482	4 667 324	-176 842	103,9%	482 422	11,5%
Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	2 582 254	2 673 240	2 851 294	-178 054	106,7%	269 040	10,4%
Transferti	0	20 132	18 920	1 212	94,0%	18 920	-100,0%
Valsts budžeta transferti	0	20 132	18 920	1 212	94,0%	18 920	-100,0%
Valsts pamatbudžeta savstarpējie transferti	0	20 132	18 920	1 212	94,0%	18 920	-100,0%
Valsts pamatbudžeta iestāžu saņemtie transferti no valsts pamatbudžeta dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem	0	20 132	18 920	1 212	94,0%	18 920	-100,0%
Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	1 602 648	1 797 110	1 797 110	0	100,0%	194 462	12,1%
Izdevumi - kopā	4 182 267	4 490 482	4 482 486	7 996	99,8%	300 219	7,2%
Uzturēšanas izdevumi	4 135 258	4 360 482	4 356 433	4 049	99,9%	221 175	5,3%
Kārtējie izdevumi	4 135 258	4 360 482	4 356 433	4 049	99,9%	221 175	5,3%
Atlīdzība	2 085 004	2 065 496	2 065 221	275	100,0%	-19 783	-0,9%
Preces un pakalpojumi	2 050 254	2 294 986	2 291 212	3 774	99,8%	240 958	11,8%
Kapitālie izdevumi	47 009	130 000	126 052	3 948	97,0%	79 043	168,1%
Finansiālā bilance	2 635	0	184 839	-184 839		182 204	6915,4%

Apakšprogramma: 03.02.00 Apgabaltiesas un rajonu (pilsētu) tiesas

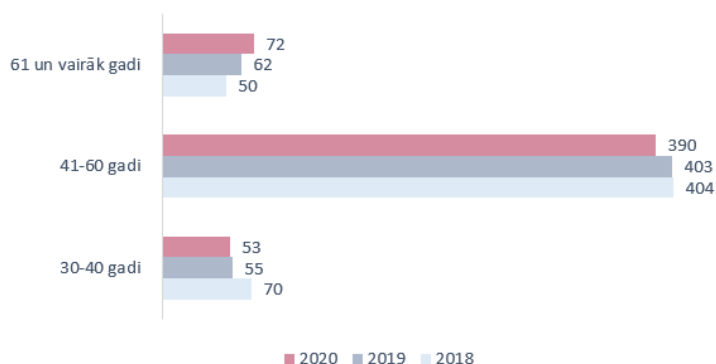
Budžeta klasifikācijas kodi, nosaukumi	2019. gada izpilde	2020. gads				2020. gada izpildes izmaiņas pret 2019. gadu	2020. gada izpildes izmaiņas pret 2019. gadu (%)
		Gada plāns	Gada izpilde	Plāna un izpildes starpība	Plāna un izpildes starpība (%)		
Resursi izdevumu segšanai	61 029 126	65 572 344	65 643 779	-71 435	100,1%	4 614 653	7,6%
Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	559 432	759 924	831 359	-71 435	109,4%	271 927	48,6%
Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	60 469 694	64 812 420	64 812 420	0	100,0%	4 342 726	7,2%
Izdevumi - kopā	61 027 600	65 572 344	65 572 205	139	100,0%	4 544 605	7,4%
Uzturēšanas izdevumi	60 692 452	64 751 694	64 751 555	139	100,0%	4 059 103	6,7%
Kārtējie izdevumi	60 691 032	64 735 488	64 735 350	138	100,0%	4 044 318	6,7%
Atlīdzība	45 897 668	49 116 752	49 116 752	0	100,0%	3 219 084	7,0%
Preces un pakalpojumi	14 793 364	15 618 736	15 618 598	138	100,0%	825 234	5,6%
Sociālie pabalsti	1 420	16 206	16 205	1	100,0%	14 785	1041,2%
Kapitālie izdevumi	335 148	820 650	820 650	0	100,0%	485 502	144,9%
Finansiālā bilance	1 526	0	71 573	-71 573		70 047	4589,1%

Personāls

Tiesu personāls

Tiesnešu sadalījums pa vecuma grupām

515
tiesneši

Ir novērojams tiesnešu skaita samazinājums vecumā no 30 līdz 40 gadiem (par 24%), savukārt par 44 % palielinās to tiesnešu skaits, kuri ir vecuma grupā virs 61 gada.

2020. gadā novērojams tiesu darbinieku mainības īpatsvara samazinājums rajonu (pilsētu) tiesās un apgabaltiesās. Tas varētu būt saistīts ar atalgojuma palielinājumu pārskata periodā un Covid-19 izraisītās pandēmijas ietekmi.

1579
tiesu
darbinieki

2019

20%

2020

11%

Personāla mainības koeficients

Gada laikā atbrīvoto darbinieku skaits / vidējais darbinieku skaits gadā x 100

Administrācijas personāls

Apmierinātība ar darbu administrācijā

Vērtējums skalā no 1 – negatīvs līdz 10 – teicams

2020. gadā tika veikta darbinieku aptauja par apmierinātību ar darbu administrācijā. Aptaujā piedalījās 49 respondenti, kas ir 50% no visiem administrācijas darbiniekiem.

Svarīgākie faktori, kurus darbinieki novērtē, strādājot administrācijā: elastīgs/attālināts darba laiks, stabilitāte, labi un atsaucīgi kolēģi, draudzīgs kolektīvs. Kā negatīvu faktoru darbinieki min nekonkurētspējīgu atalgojumu.

Aptaujas mērķis bija ne tikai apzināt darbinieku apmierinātības līmeni, bet arī uzzināt, kā darbs attālināti ir ietekmējis ikviena nodarbinātā darba rezultātus.

Lielākais pārsvars (92%) norāda, ka attālinātā darba process nav ietekmējis darba uzdevumu izpildes rezultātus. Kā pozitīvos attālinātā darba aspektus min: ceļā pavadītā laika un finanšu resursu ekonomiju, fleksibilitāti, elastīgāku darba laiku. Uz stresa līmeni attālinātais darbs, salīdzinot ar 2019. gadu, nav atstājis būtisku ietekmi (skalā no 1 (ļoti zems) līdz 5 (ļoti augsts) 2020.gadā vērtējums ir 3,14 punkti, 2019. gadā – 3,31 punkts).

Administrācijas darbinieku mainības īpatsvars (%)

Gada laikā atbrīvoto darbinieku skaits / vidējais darbinieku skaits gadā x 100

ADMINISTRĀCIJAS PAKALPOJUMI

Pārskata periodā bija pieejami 36 dažāda veida e-pakalpojumi, kas ietver gan maksas datu apstrādi, gan iespējas saņemt pakalpojumus bez maksas. Visus pakalpojumus ir iespējams pieprasīt un saņemt elektroniskā formātā, t. sk., izmantojot portāla www.latvija.lv iespējas.

-68%

Samazinājies pakalpojuma „Informācijas atlase un datorizdrukas izsniegšana par zemesgrāmatu nodalījumu” pieprasījumu skaits, kas ir saistīts ar ierobežoto iespēju pieprasīt izziņas klātienē (administrācijas kancelejā).

Palielinājies pakalpojuma „Zemesgrāmatu nodalījumu monitorings uz īpašumtiesību laiku” pieprasījumu skaits. Pārskata periodā vairāk tika popularizēta konkrētā sadaļa vietnē www.zemesgramata.lv. Pie pakalpojuma sadaļas tika izveidots arī jauns bezmaksas pakalpojums (paziņojumi par iesniegtiem nostiprinājuma lūgumiem), kas pēctecīgi varētu veicināt abu šo pakalpojumu aktīvāku izmantošanu.

+54%

+60%

Mani īpašumi

+114%

Mani nostiprinājuma lūgumi

+46%

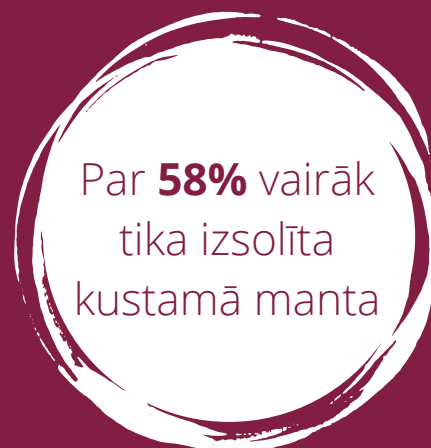
Mani pirkumi

Ierobežotās iespējas saņemt izziņas klātienē par nekustāmajiem īpašumiem un informāciju par darījumiem ar nekustāmajiem īpašumiem, ir sekmējušas elektronisko pakalpojumu pieprasījumu skaita palielināšanos. Būtiski ir pieaudzis pakalpojumu : iespēja saņemt informāciju par zemesgrāmatā ierakstītu fiziskai personai piederošu nekustamu īpašumu; informācija par personām, kas apskatījušas nekustamo īpašumu; informācija par iesniegtiem nostiprinājuma lūgumiem un pirkumiem www.zemesgramata.lv elektroniskā veida pieprasījumu skaits.

www.zemesgramata.lv
1 300 000 skatījumu
(par 28% vairāk nekā
2019. gadā)

ADMINISTRĀCIJAS PAKALPOJUMI

Administrācija pārskata periodā ir noslēgusi līgumus ar izsoļu rīkotājiem (t.sk. ar 51 pašvaldību), kas 2020. gadā izsolēs ir pārdevuši lielu apjomu kustamās mantas (ap 500 izsolēm). Rezultātā pakalpojuma „Izsoles organizēšana elektronisko izsoļu vietnē izsoles rīkotājam” izmantošana pieaugusi no 228 reizēm 2019. gadā līdz 1957 reizēm 2020. gadā, pakalpojuma „Izsoles aģenta (automātiskā izsoles soļa) pakalpojums izsoles dalībniekam” izmantošana pieaugusi no 2147 reizēm 2019. gadā līdz 3130 reizēm 2020. gadā.

+470%

iesniegumi tiesai

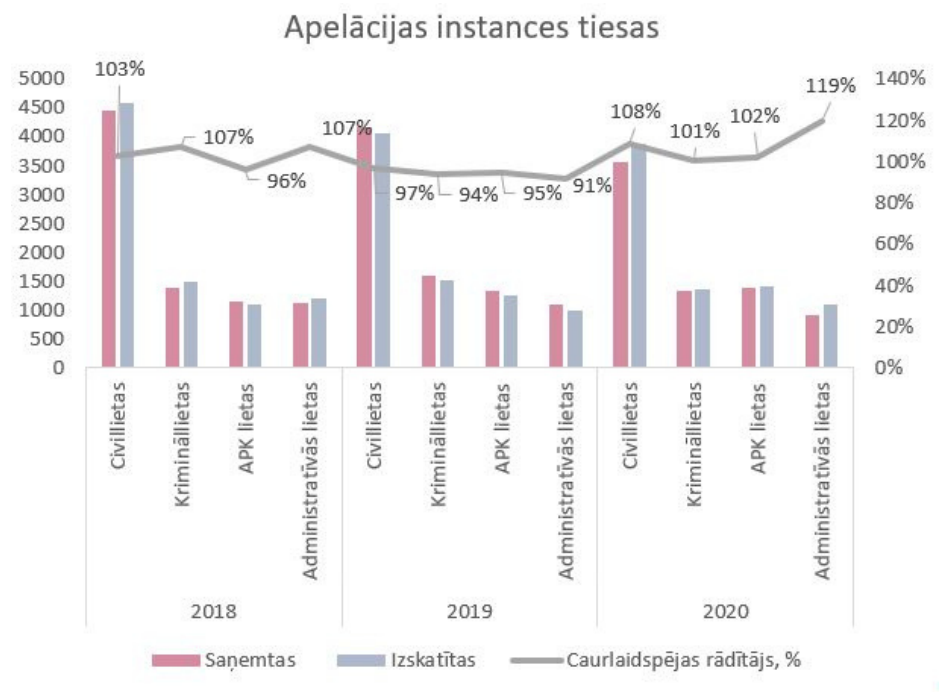
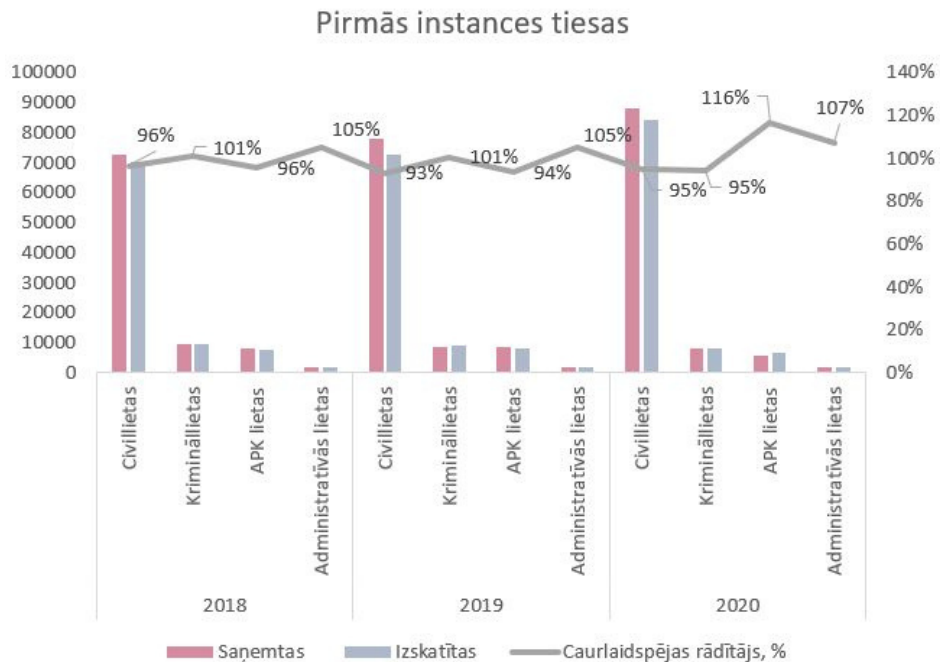
+92%

Tiesvedības datu monitorings,
elektroniski saņemot
paziņojumus par izmaiņām
tiesvedības datos

Tiesu pakalpojumu izmantošanā ir novērojama līdzīga tendence kā pārējās sistēmās – arvien vairāk sabiedrība sāk izmantot piedāvātās iespējas un pakalpojumus elektroniski. Nevienam ar tiesvedību saistītam elektroniskam pakalpojumam („Manas lietas”, „E-veidlapas”, „Tiesu kalendāri” u. c.) 2020. gadā nav samazinājies pieprasījumu skaits, tas ir palicis 2019. gada līmenī vai vairumā gadījumu – palielinājies.

Tiesu statistika (dati.ta.gov.lv)

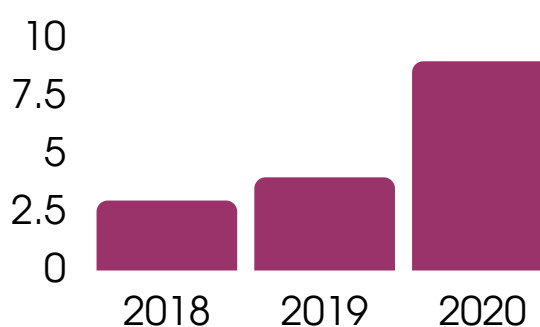

Tiesu sēdes COVID-19 ēnā

MUTVĀRDU PROCESS VS RAKSTVEIDA PROCESS

Pērn 9% no izskatītajām lietām notika rakstveida procesā. 2019. gadā šādā veidā tika izskatīti tikai 4% no lietām.

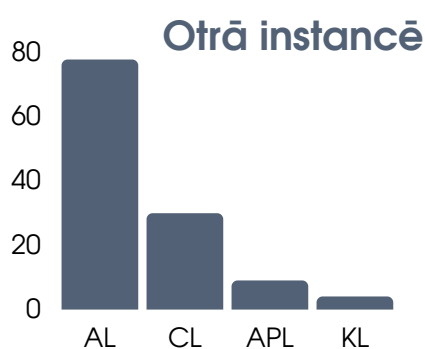
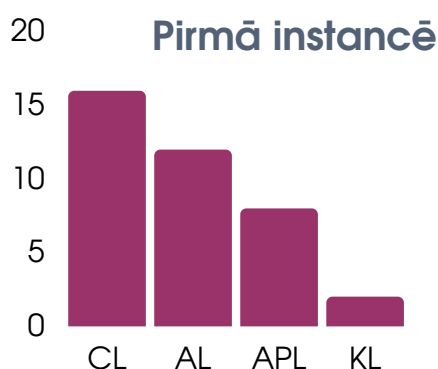
Rakstveida procesā izskatītās lietas, %

*Pirmās instances tiesas lietas

Rakstveida procesā pirmās instances tiesas visvairāk izskatīja civillietas, bet otrās instances tiesas – administratīvās lietas.

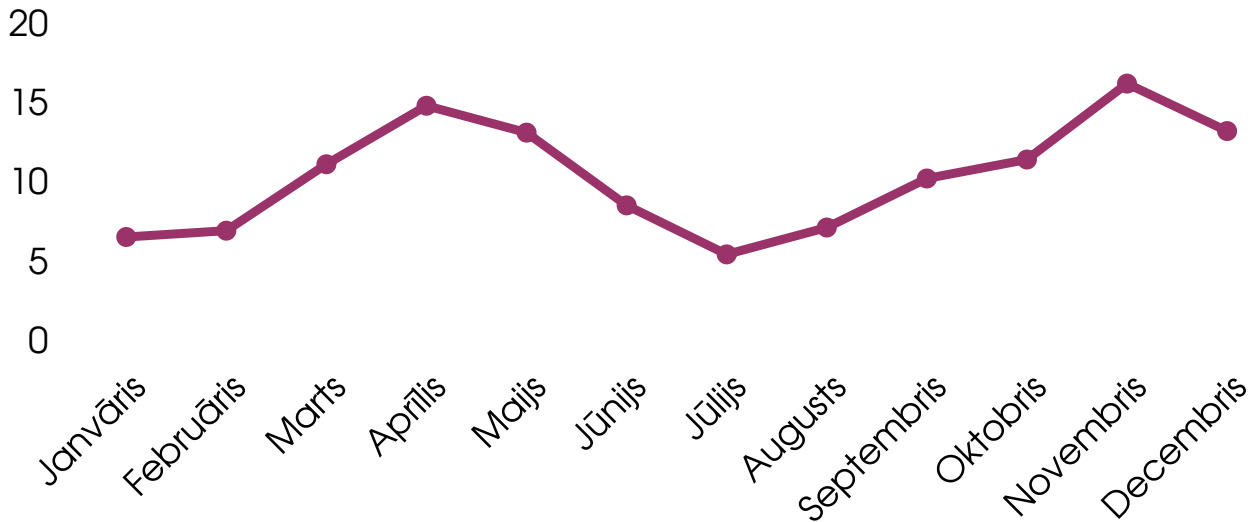
Rakstveida procesā izskatītās lietas, %

AL - administratīvās lietas, APL - administratīvo pārkāpumu lietas, CL - civillietas, KL - krimināllietas

Ārkārtējā situācija būtiski ietekmēja rakstveida procesā izskatīto lietu skaitu.

Rakstveida procesā izskatītās lietas, %

*Pirmās un otrās instances lietas

2021. gadā turpinās noteikto epidemioloģisko drošības pasākumu īstenošana Covid-19 izplatības risku mazināšanai, kas ietekmē tiesu un administrācijas pakalpojumu un funkciju izpildes pieejamību klātienē. Tāpēc arvien vairāk attīstām un popularizējam e-pakalpojumus, lai sniegtu sabiedrībai pārlicēbu par e-pakalpojumu izmantošanas ērtību un vērtību.

2021. gada 31. martā darbu uzsāka Ekonomisko lietu tiesa. Administrācija savas kompetences ietvaros sniedza visu nepieciešamo atbalstu veiksmīgai tiesas darbības uzsākšanai un turpina strādāt pie tā, lai nodrošinātu efektīvu tiesas darbu, sniedzot īpašu atbalstu tiesas pirmajos darbības mēnešos.

Viena no svarīgākajām prioritātēm 2021. gadā ir efektīvi īstenot e-lietas projekta tālāko virzību, lai varētu nodrošināt visu iesaistīto pušu intereses, tehnoloģiju un informācijas sistēmu pielāgošanu, normatīvā regulējuma bāzes izstrādi.

2020. gada maijā administrācija prezentēja Tieslietu padomei izstrādāto rīcības plānu „Tiesu efektivitātes stiprināšana, pilnveidojot tiesu administrēšanas metodes Latvijā” (turpmāk – rīcības plāns). 2021. gadā turpināsies rīcības plānā definēto prioritāšu īstenošana, kurām ir būtiska nozīme tiesu sistēmas stiprināšanā un tiesu sistēmas resursu racionālā izmantošanā.

2021. gads ir pēdējais gads, kad norisināsies intensīvas mācības ESF projektā „Justīcija attīstībai” (2022. gada beigās projekts noslēdzas).

Turpināsim papildināt un attīstīt datu krātuvi, lai nodrošinātu operatīvu un kvalitatīvu lēmumu pieņemšanu administrācijā un tiesās. Veicināsim, lai sabiedrība vairāk izmanto atvērta datu portālā pieejamo informāciju.

Lai sekmētu pozitīvu attieksmi pret tiesu darbu, centīsimies panākt, lai tiesneši un tiesu darbinieki izprot nepieciešamību skaidrot gan nolēmumus, gan sniegt pieprasīto informāciju tiesas apmeklētājiem un plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem. Skaidrosim par mediju darba ritmu un termiņiem, lai tiesas pēc iespējas ātrāk informētu par svarīgajiem notikumiem un pavērsieniem tiesvedības gaitā. Meklēsim atbilstošus risinājumus iedzīvotāju anketēšanā, lūdzot vērtēt gan pozitīvās, gan negatīvās lietas tiesu darbā.

Sekosim līdzī jaunākajām tendencēm darba procesu organizēšanā, lai saviem darbiniekiem nodrošinātu mūsdienīgu un elastīgu darba vidi.

Būsim atvērti sadarbībai un dialogam ar sabiedrību. Vairosim apziņu, ka ikviens cilvēks var ietekmēt un līdzdarboties valstī notiekošajos procesos, tādējādi īstenojot savas tiesiskās intereses.